

УДК 821.161.2-32.09“188”І.Франко:7.049.1

ОСОБЛИВОСТІ НАРАТИВНОЇ СЕМАНТИКИ ФІКЦІЙНОГО СВІТУ ОПОВІДАННЯ «НА ДНІ» ІВАНА ФРАНКА

Ірина ГОЛОДУК

*Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника,
кафедра української літератури,
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна, 76025*

Проаналізовано специфіку наративності (внутрісвітових відношень) художнього світу оповідання І. Франка «На дні» за теорією фікційних світів, визначено особливості макроструктури художнього світу твору на екстенціональному рівні та сконструйовано мотиваційну модель героя.

Ключові слова: теорія фікційних світів, мотиваційна модель героя, приватний світ героя, наративні модальності.

У сучасному українському літературознавстві дедалі частіше розгортаються дискусії щодо стильової належності творчості І. Франка. Окремі дослідники визначають його творчість як класичний взірець реалізму (М. Моклиця). Інші ж дотримуються думки, що стиль І. Франка містить ознаки модернізму (Р. Голод, Т. Гундорова, М. Легкий, С. Павличко, Я. Поліщук та ін.). У цьому контексті ведуть дослідження поетикального рівня творів письменника з метою визначення співвідношення у них різних стильових ознак. Однак, як зазначив В. Лур'є [4], літературний стиль виявляється не тільки на інтенціональному рівні твору (його поетика), а й екстенціональному (наративна макроструктура фікційного світу твору). Цілісну методологію такого комплексного аналізу художнього світу твору пропонує теорія фікційних світів (Л. Долежел, Т. Павел, М.-Л. Раян, Р. Ронен). На нашу думку, застосування її до аналізу творчості І. Франка презентує ще один метод визначення стильових особливостей його спадщини. Саме тому актуальність нашого дослідження полягає в необхідності імплементації до франкознавчих студій нового підходу у характеристиці стильових особливостей творчості письменника.

Метою нашого дослідження є охарактеризувати фікційний світ оповідання «На дні», що традиційно визначається як натуралістичне [2], за названою методологією. Сподіваємося, що наша робота проілюструє переваги цієї теорії та визначить перспективу подальших досліджень. Тому маємо визначити особливості внутрісвітової організації художнього світу (ХС) оповідання «На дні»; проаналізувати наративну семантику ХС оповідання «На дні»; сконструювати мотиваційні моделі героїв зазначеного твору; встановити особливості інтенціонального рівня ХС оповідання «На дні».

За теорією фікційних світів (далі – ТФС), що сформувалася наприкінці ХХ століття

та часто відома в зарубіжному літературознавстві як теорія можливих світів, художній світ кожного твору є автономною реальністю «зі своєю модальною структурою» [8, с. 88], а не копією (близькою чи віддаленою) дійсного світу, в якому ми живемо. Тому два основні концепти, на яких ґрунтується ТФС, – це «метафора “світ”», за допомогою якої описується семантична сфера, спроектована текстом, і концепт **модальності**, що описує і класифікує способи існування об’єктів, станів і подій, створених тією семантичною сферою» [9, с. 3]. Таким чином, щоб охарактеризувати макроструктуру художнього світу як можливого, необхідно проаналізувати його наративну семантику. Сьогодні у ТФС уже випробуваними концепціями є поділ художнього світу на *текстуальну* і *віртуальну* реальність (М.-Л. Раян) та аналіз наративних *модальностей* екстенціонального рівня фікційного світу (Л. Долежела). У нашому дослідженні ми використовуємо обидві теорії, оскільки вони значною мірою доповнюють одна одну. На екстенціональному рівні вважаємо за потрібне проаналізувати структуру багатоосібного фікційного світу оповідання І. Франка «На дні», в межах чого визначаються мотиваційні моделі героїв.

Отже, М.-Л. Раян поділяла наративний всесвіт як модальну систему на текстуальну та віртуальну реальність. Текстуальний реальний світ (*textual actual world*; далі – ТРС), на її думку, – це зовнішні (фізичні) факти ХС, стверджені наратором. Для прикладу, такою об’єктивною реальністю в оповіданні І. Франка «На дні» є ув’язнення Андрія, перебування у місці дії вісьмох арештантів, а також факти взаємодії між ними. Однак кожен із цих арештантів володіє окремим світом – віртуальним. Віртуальні світи (*virtual world*) кожного з героїв розміщуються навколо онтологічного центру – ТРС – і можуть стати реальними (актуалізуватися) у процесі розвитку сюжету твору або ні. Приватний світ (ПС) кожного персонажа є репрезентацією ТРС і ПС інших героїв.

Тюремна реальність, зображена в оповіданні «На дні», – це ТРС, який викликає різносторонні і навіть контрверсійні рецепції. Замкненість простору камери, рідкісна можливість покидати її, тривалість перебування там героїв та їх виснаженість призводять до мінімізації фізичних учинків персонажів та зростання психічних дій. Зауважмо, що ті герої, які зрідка виходять за межі топосу камери, є психічно стійкішими, на відміну від тих, котрі залишаються тут уже протягом тривалого часу. Справді, дід, Митро, Стебельський, є чи не єдиними з діючих героїв, що більш-менш зберігають своє моральне лице. Дід Панько навіть намагається давати поради своїм однокамерникам, залишатися «модератором» ситуації, а іноді й іронізувати: «Відсидів же я ті дві неділі, а відтак мене перевели сюда, та й ту я вже, богу небесному дякувати, от у п’ятницю буде півтора місяця, як кисну» [5, т. 2, с. 82]. ПС кожного героя різко відрізняється. Так, Митро і дід Панько залюбки діляться своїми враженнями з Андрієм, називають його паничем, співчують йому: «Тільки не знаю, де би тут вас, паночку, примістити. Відступив би я вам своє місце, але я старий, каліка...» (дід) [5, т. 2, с. 99] чи «Ви, пане, тепер ще троха ходіть, а я засну, а як змучитеся і схочете спати, то збудіть мене, то я встану, а вас пушу на своє місце» (Митро) [5, т. 2, с. 99]. Натомість Дорожівський сприймає Андрія відповідно до свого ПС: «У нас нема для паничів місця <...>. Най паничі панують, а не до арешту лізуть. <...> Най лежить під ліжком» [5, т. 2, с. 99].

Ключовими у розвитку конфлікту оповідання «На дні» вважаємо саме особливості ПС героїв, які складаються з окремих підсвітів, що відображають психічні можливості людини. Кожному з цих світів (за М.-Л. Раян) відповідає певний тип модальності (за Л. Долежелом):

- **К-світ** – світ знань (*Knowledge World*) – епістемна модальність;
- **О-світ** – світ обов'язків (*Obligation World*) – деонтична модальність;
- **W-світ** – світ бажань (*Wish World*) – аксіологічна модальність.

О-світ та W-світ є статичними взірцями світів. Динамічними взірцевими світами є **I-світи** – світи намірів (*Intend Worlds*), які проєктують перебіг подій, який має призвести до мети. Окрім цього, М.-Л. Раян виокремила ще **F-світ** – світ фантазій (*Fantasy World*). Це уявні світи, які зазвичай репрезентуються різноманітними снами, галюцинаціями тощо.

Проаналізувавши фікційний світ оповідання І. Франка «На дні», можемо стверджувати, що домінуючим тут є не конфлікт особистості і соціуму (тобто ПС і ТРС) чи внутріособистісний, а конфлікт ПС різних героїв. Інші ж названі конфлікти є супровідними.

Контрастними К-світами оповідання на дні є ПС Андрія та Бовдура (про це говорить і Т. Гундорова [3]). Уводячи у фікційний світ оповідання персонажа Стебельського, наратор конструє діалоги, в яких виявляється освіченість Андрія: «[Стебельський. – І. Г.] підвіся на підлозі, сів і, обертаючи своє біляве лице без барви і без виразу до Андрія, спитав:

- Et dominus... intelligit latine?
- Intelligo.
- Et germanice?
- Intelligo» [5, т. 2, с. 87].

При цьому можна стверджувати, що К-світ Андрія є багатшим, ніж у Стебельського: «Стебельський слухав тих слів з вилупленими очима, немов не розумів з них і одної йоти, відтак схилив голову і ляг назад на мокру, слизьку від харкотиння підлогу» [5, т. 2, с. 87]. Принаймні ПС Андрія ще не зіпсований впливом тюремного ТРС. Про глибину К-світу Андрія свідчать і його міркування про звичайну, здавалось би, річ – їжу: «Се би в психологічний дневник втягнути – “вплив думки на органічні чинности” <...>. Статистика, статистика поможе ввійти глибше в загадку характерів і вдач людських, так, як помогла вже ввійти хоч трохи в психологію громад і мас суспільних!» [5, т. 2, с. 108].

Обмеженість К-світу Бовдура маніфестує уже й сама номінація героя, що виявляється в імпліцитній текстурі інтенціонального рівня художнього світу. Важливим фактом є те, що це ім'я герой отримав від своїх однокамерників. Читач також знайомиться з ним останнім серед усіх арештантів. Важливим рецептивним ефектом тексту є те, що персонажі (а разом з ними і читач) називають Бовдура тільки після його характеристики (при цьому дід Панько ще мовби підбирає йому ім'я, шукаючи відповідну лексему):

«– А тут у нас є ще оден «бургер». А встань-но, ти, – легаре! Рушся з місця, гнилице!»

За тим дідовим покликком <...> звільна піднялася страшна, немов не з цього світу, проява. <...> Очі його <...> світилися мертвим скляним блиском, блиском вогкого, гнилого порохна <...>, бруд корою стояв на його висках. <...> Андрій аж затрявся з жалю і обридження, побачивши тоту до крайності занедбану і здичілу людську істоту. <...> Так само й живіт його був страшно великий і надутий і нагадав Андрієві тих американських дикарів, що їдять землю...

– От видите, се наш «бургер», а радше Бовдур, – сказав дід» [5, т. 2, с. 88].

На інтенціональному рівні К-світ Бовдура розкривають і його власні висловлювання, що характеризуються нагромадженням прокльонів, лайливої лексики («Щоби тобі таке добро й на тамтім світі було, свиноїде» [5, т. 2, с. 93]; «мовчи, стара торбо» [5, т. 2, с. 97]; «трутило би тя в гарячку» [5, т. 2, с. 97] тощо). Наратор доповнює образ героя відомостями про надмірне споживання ним алкоголю, що імпліцитно підводить читача до споглядання наслідків цього. Бовдур сам аналізує свій стан вічного похмілля: «Виджу, а не пізнаю, чую, а не розумію, жию, а сам о тім не знаю» [5, т. 2, с. 117].

Зокрема, Г. Шьорфе стверджував, що саме обсяг К-світу впливає на О-світ, W-світ та І-світ [10]. Інакше кажучи, епістемні модальності, що проявляються в таких соціальних репрезентаціях, як наукові знання, ідеологія, релігія, культурні міфи, великою мірою зумовлюють бажання особистості та її обов'язки, а в результаті визначають і її дії.

Знання і переконання Андрія про світ є настільки інтерналізовані, що О-світ домінує у нього над W-світом. Справді, саме революційні ідеї головного героя призвели до його ув'язнення. На підтвердження цього наратор констатує: «Ні, гаряча, революційна кров ще не виплила з нього, сльози полились наново з його очей» [5, т. 2, с. 104], «в думці він потішав свою Ганю, скріпляв своїх товаришів, заохочував їх сміло держати вгору піднятий стяг, не спускати його ані на хвилю, бо людськість терпить, вона принижена, придавлена, притоптана в міліонах, а міліонах!..» [5, т. 2, с. 113]. Керований морально-етичними принципами та неписаними законами гуманності, Андрій, незважаючи на усі негативні риси Бовдура, не шкодує для нього хліба, перебуваючи в одній кімнаті з дев'ятьма людьми, не боїться признатися, що у нього з собою є гроші. Саме така наївна довірливість Андрія та не врахування ним О-світу інших героїв призводить у фіналі твору до його загибелі.

Зумовлений обмеженістю К-світу, О-світ Бовдура проявляється тільки після сильного емоційного потрясіння – скоєння ним вбивства. Натомість протягом усього твору домінантним у героя залишається W-світ. Основними квантифікаторами деонтичних модальностей Л. Долежел назвав такі, як обов'язково, дозволено, заборонено [7, р. 120–123]. У наративі оповідання «На дні» І. Франка реалізовується найтиповіша оповідь з деонтичним маркуванням дій – падіння. Бовдур порушує норму і отримує в результаті покарання. У цьому контексті можемо визначити аналізованого персонажа як **деонтичного чужинця** (термін Л. Долежела): у його фікційному світі, обмеженому простором в'язничної камери, більше ніхто не вдається до порушення заборон. Водночас Бовдура можна означити і як **аксіологічного чужинця**. Основними квантифікаторами аксіологічних наративних модальностей є *добре, погано, невизначено* [7, р. 123–125]. Своєрідну боротьбу між цими квантифікаторами вбачаємо у внутрішньому діалозі

героя. Роздуми Бовдура свідчать і про абсолютну підміну понять добре/погане, а отже, про неправильне формування І-світу: коли всі арештанти вважають доброту Андрія позитивною річчю, Бовдур міркує: «Їсти хочеться <...>. То він, проклятий, своїм хлібом наслав на мене голод! А такий чиниться добрий та лагідний! Ні, небоже, не допоможе тобі твоя добрість, не здуриш» [5, т. 2, с. 99].

Отже, проаналізований фікційний світ твору дає підстави стверджувати, що конфлікт між деонтичним та аксіологічним кодексом Бовдура є стрижневим в оповіданні. Кульмінацією твору стає актуалізація (зреалізування) W-світу Бовдура. Оскільки ПС цього героя є конструюючим елементом конфлікту ХС, вважаємо за доцільне проаналізувати детально мотиваційну модель героя.

Частковий аналіз мотивації злочинця у творах І. Франка знаходимо в А. Швець [6]. Гадаємо, що її ґрунтовно доповнить теорія фікційного персонажа. Для аналізу мотивів вчинків персонажів ХС Л. Долежел запропонував використовувати здобутки сучасної *теорії дії* (один із напрямів некласичної (формальної) логіки, що бере свій початок з аналітичної філософії), *когнітивної психології* (пізня модель біхевіоризму) та *мотиваційної психології*. На його думку, «нарративна семантика, побудована на теорії дії, радикально психологізує оповідь і, в той же час, змальовує фікційного героя як особу в дії» [7, р. 55]. Конструюючи модель героя фікційного світу, Л. Долежел оперував поняттями *дії* та *події* і визначив перше як інтенційну зміну стану, а друге – як неінтенційні спонтанні утворення, що не залежать від людини [7, р. 57]. Як дії, так і події поділяються на **фізичні** і **психічні**. Специфіка співвідношення їх у творі є вагомою у процесі визначення дистинктивних рис героя.

Проаналізувавши ХС оповідання І. Франка «На дні», можемо стверджувати, що хронотоп фікційного світу зумовлює превалювання **психічних дій** над фізичними: обміркування свого минулого, конструювання альтернативного теперішнього та можливого майбутнього займає у героїв більшу частину часу. Знову ж-таки контрастними у своїх психічних діях є Андрій та Бовдур. Дії першого є автономними, характеризуються виваженістю, цілеспрямованістю, відповідністю позиціям взірцевих світів (О-світу та W-світу) («він старався летіти думкою геть-геть з того проклятого місця плачу, недолі та заперечення всякої людської гідності» [5, т. 2, с. 113]). Натомість дії Бовдура характеризуються контрверсійністю, а отже, ще не є повністю сформованими та авторефлексивними. У цьому контексті варто звернути увагу на стильові ознаки аналізованого твору. Адже високий авторефлексивний потенціал героя характерний саме для модернізму. Ми ще не можемо назвати Андрія модерним героєм саме через те, що його психічні дії (хоча і стоять на рівень вище від Бовдурових) часто фокалізуються наратором: «А прецінь він був щасливий, ох, який щасливий! Бо в ті хвили він почув, що його давня любов не вистила, не завмерла, а жиє, палає, як давно, панує над його мислями, як давно, держить за поводи всі його бажання і жадоби, як давно...» [5, т. 2, с. 102]; «Е, голово молода, запалена, самолюбна! В святім своїм запалі ти й не бачиш, які самолюбні всі твої думки, всі твої змагання!..» [5, т. 2, с. 114], і тільки окремі міркування героя подано через внутрішні монологи, графічно відокремлені лапками. Можливо, така авторефлексивна незавершеність Франкового героя і зумовила його смерть: такий персонаж ще не

сформований до кінця, не готовий жити і бути дієвим революціонером. Зауважмо, що активна авторефлексивна діяльність проявляється наприкінці твору саме у Бовдура: він перероджується і активно діє, готовий до покарання, хоче справедливості. До речі, у фіналі твору проявляється і неприродно глибокий К-світ героя: «він положив руку до зівачої рани Андрія, переділюючи її долонею вліво на дві половини [звертаючись до поліціан. – *I. Г.*], – адить, отсе моя половина, а отсе ваша половина!» [5, т. 2, с. 127]. На нашу думку, саме ця гіперболізація у переміні ПС Бовдура маніфестує потребу літератури того часу в психологічно активному персонажі.

Фізичні дії персонажів оповідання І. Франка значною мірою зумовлені психічними. Залежно від виду мотивації персонажа опорною стає така градація його **способів дій** (див. схему 1): *раціональні – імпульсивні / акратичні – ірраціональні – божевільні* [7, р. 70–72].

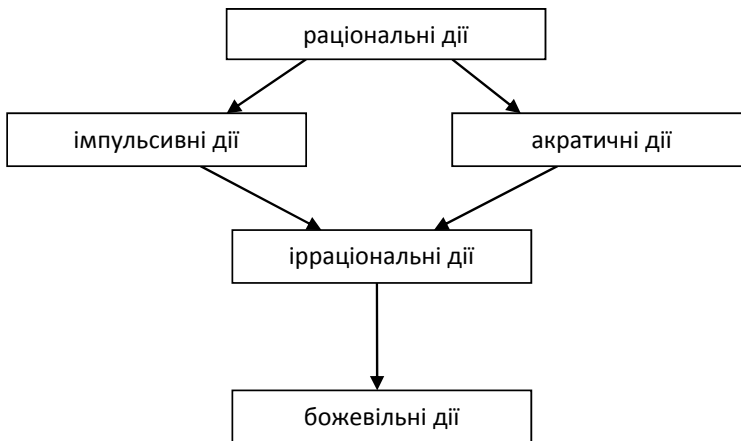

Схема 1. Способи дій фікційного героя (за Л. Долежелом)

Гадаємо, що основним способом дій Бовдура є **імпульсивні дії**: він не обмірковує своїх дій, а керується тільки власними інстинктами, емоціями, потребами, які ще й гіперболізуються («Їсти хочеться <...> страх як їсти хочеться» [5, т. 2, с. 119]). У його діях жодної раціональності, тільки імпульсивність: «Замість відповіді Бовдур ногою щосили копнув селянина в живіт, хоть сам при тім такий почув біль у нозі, що аж йойкнув» [5, т. 2, с. 93]. Звичайно, за допомогою психоаналітичної методології можна було б ґрунтовніше проаналізувати формування такого типу дій у героя. Однак це не є метою нашого дослідження.

Визначаючи основний спосіб дій Андрія, констатуємо майже повну відсутність фізичних дій у героя: він мовби пасивний спостерігач, який потрапляє у цю камеру й так і не може повністю стати членом цього іншого світу на межі між світом соціуму за вікном та світом влади в кабінетах. З самого початку він відсторонюється від цього світу «на дні». На інтенціональному рівні таке відмежування Андрія від світу відбувається за допомогою локативного дейксису: в «стражниці», розмовляючи з поліціантми, він просить: «То, може би, я до того часу міг ту перечекати?» Капрал, у відповідь,

ще більше ампліфікує займенники: «Е, то все одно, чи ту, чи там <...>, тільки що там безпечніше, та й там ваше, паночку, належне місце» [5, т. 2, с. 74]. Дії Андрія або цілком раціональні, що зумовлено стійкістю його О-світу (ділиться хлібом, спілкується зі співмешканцями), або акратичні (герой усвідомлює нераціональність своїх дій, але продовжує керуватися емоціями), як у випадку з Митром: Андрій плаче і спонтанно обіймає його, але пояснює це тим, що він нещасливий.

Отож, фізична пасивність Андрія щодо тюремного ТРС ще раз засвідчує глибокий контраст між високоморальним ПС героя й ницістю світу «на дні» та неможливість їх співіснування.

Окремого аналізу потребує і співвідношення у творі дій та подій. Конститутивною щодо головної ідеї твору **фізичною подією** є арешт цих дев'ятьох людей. Кожен сюди потрапив за досить незрозумілий злочин: переважно герої не мали при собі документів. Дід Панько зауважує, що тримають його тут «не на карі», а просто тимчасово. Однак владна інституція не квапиться. Досить ефемерним видається й образ інспектора, до якого кличуть дуже рідко, якого чекають іноді й півтора року. Така ситуація нагадує проведення лабораторного експерименту з визначення поведінки піддослідних. На нашу думку, ТРС в'язничної камери досліджуваного оповідання є перехідним світом між видимою реальністю за вікном та невидимим світом «інспекторів». Трагічність цього проміжного світу в тому, що з нього, зазвичай, не вибираються. Саме це і маніфестує наратор смертю невинного Андрія. До речі, моральну чесноту Андрія підтверджує і той факт, що з тексту твору так і не зрозуміло, за що його ув'язнили. Як доводить проаналізований ХС твору, покинути «дно» можна тільки у двох випадках: через смерть або через радикальні дії. Незважаючи на те що Бовдура переводять в іншу в'язницю, наратор подає читачеві надію, що все ж його ПС уже цілісний, і все-таки Бовдур вирвався з цієї камери, а отже, у нього є шанс. Натомість інші герої, які у ХС оповідання залишаються майже бездіяльними (як фізично, так і психічно), продовжують своє животіння. Це засвідчує цинічна реакція Стебельського: «не можучи на ликах оточуючих дослідити ні похвали, ні догани своїй мудрості, він обернувся лицем до стіни і ляг спати» [5, 127].

У контексті проаналізованих фізичних подій ХС оповідання «На дні» можемо стверджувати, що внутріособистісний конфлікт Бовдура розвивається на фоні значно ширшого конфлікту – соціального, який конкретизується в образі Андрія: він стає випадковою жертвою.

Важливою складовою фікційного світу оповідання є і психічні події, які стаються з героями. F-світи героїв характеризуються переплетенням снів та галюцинацій і повністю підпорядковуються загальній ідеї твору. Детальний аналіз цих світів не є нашим завданням, оскільки його вже робили інші дослідники [1].

Отож, фікційний світ оповідання «На дні» І. Франка, незважаючи на належність до натуралізму, є однією з перших спроб поглибити зображення внутрішнього світу персонажа. Це підтверджується особливостями внутрісвітових відношень ХС. На екстенціональному рівні констатуємо активізацію приватних світів героїв на фоні тюремної текстуальної реальності. Конфлікт К-світів Андрія та Бовдура стає причиною

поглиблення внутріособистісного конфлікту (О-світів та W-світів) останнього. Основні способи фізичних та психічних дій героїв (у Бовдура – імпульсивний) вважаємо результатом глобальної фізичної події – арешту персонажів. Наслідком цього є й трагічна розв'язка конфлікту текстуального реального світу та приватного світу Андрія. Попри часткову наявність нульової фокалізації вважаємо, що домінування у творі психічних дій над фізичними дає підстави говорити про зародження модерних стильових рис у творчій манері автора.

Проаналізований фікційний світ одного з оповідань І. Франка за методологією теорії фікційних світів відкриває перспективи для подальших досліджень творчості письменника з метою розв'язання питання стильової належності його творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Ворок Х.* Поетика художнього онейросу у «суспільно-психологічній студії» Івана Франка «На дні» / Х. Ворок // Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство : збірник наукових праць. – Рівне : РДГУ, 2008. – Вип. XVIII. – С. 145–155.
2. *Голод Р.* Поетика натуралізму в художній прозі І. Франка / Р. Б. Голод // Молода нація : Альманах. – К., 2000. – №4. – С. 137–153.
3. *Гундорова Т.* Франко не Каменяр. Франко і Каменяр / Тамара Гундорова. – К. : Критика, 2006. – С. 202–213.
4. *Лурье В. М.* Проблемы общей нарратологии и фигуры мнимости: Анкерсмит, Долежел и история философии в деле осмысления и восприятия агиографии [Электронный ресурс] / Иеромонах Григорий (В. М. Лурье). – Режим доступа к ресурсу : http://cf.hum.uva.nl/narratology/a05_pdf/narratio-ankersmit-dolezel.pdf
5. *Франко І.* Твори : в 2 т. Оповідання / І. Франко. – К. : Дніпро, 1981.
6. *Швець А. І.* Кримінальний сюжет і проблеми художнього психологізму та характеротворення у прозі Івана Франка : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.01.01 / А. І. Швець ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2002. – 18 с.
7. *Doležel L.* Heterocosmica : Fiction and Possible Worlds / Lubomir Dolezel. – Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 2000. – 339 p.
8. *Ronen R.* Possible Worlds in Literary Theory / Ruth Ronen. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994. – 244 p.
9. *Ryan M.-L.* Possible Worlds [Electronic resource] / Marie-Laure Ryan // The Living Handbook of Narratology. – Access mode : http://hup.sub.uni-hamburg.de/lhn/index.php/Possible_Worlds. – Назва із заголовка сторінки.
10. *Schärfe H.* Possible Worlds in Narrative Space [Electronic resource] / Henrik Schärfe. I. – Impact, 2002. – Access mode : <http://www.hum.aau.dk/~scharfe/pos-worlds.pdf>

**PECULIARITIES OF NARRATIVE SEMANTICS OF THE FICTIONAL
WORLD IN IVAN FRANKO'S STORY «AT THE BOTTOM»****Iryna HOLODIUK**

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Department of Ukrainian Literature,
57, Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76025*

The article analyzes the specificity of narrative technique (intra-world organization) of the fictional world in I. Franko's story «Na dni» («At the Bottom») in terms of the possible world theory, the peculiarities of macrostructure of the fictional world is defined at the extensional level and the character's motivational model is devised.

Key words: possible world theory, character's motivational model, character's private world, narrative modalities.

**ОСОБЕННОСТИ НАРРАТИВНОЙ СЕМАНТИКИ ФИКЦИОННОГО
МИРА В РАССКАЗЕ ИВАНА ФРАНКО «НА ДНЕ»****Ірина ГОЛОДІУК**

*Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника,
кафедра української літератури,
ул. Шевченко, 57, Івано-Франківськ, Україна, 76025*

В статье проанализирована специфика нарративности (внутримировых отношений) художественного мира рассказа Ивана Франка «На дне» по теории фикциональных миров, определены особенности макроструктуры художественного мира произведения на экстенциональном уровне и сконструирована мотивационная модель героя.

Ключевые слова: теория фикциональных миров, мотивационная модель героя, частный мир героя, нарративные модальности.